

Yabancı Dil Öğretmemenin Dayanılmaz Hafifliği? (2)

Bir önceki yazımızda ülkemizde yabancı dil öğretiminin geçmişine kısaca değinmiş ve kendi deneyimlerimizden örnekler vermiştik. Bu yazımızda okullarımızdaki- ilköğretimden başlayarak lisede devam eden hatta üniversitede bile öğretilmeye çalışılan- yabancı dil eğitimini ele almaya ve irdelemeye çalışacağız. Ancak yine de değinmek istediğimiz asıl husus yabancı dili öğretmemenin yarattığı sıkıntılar ve sonuçlardır.

Ülkemizde elli yılı aşkın süredir yabancı dil öğretimi yapılmakta, bir o kadar emek ve çabalarda boşa gitmiş gibi görünmekte. Seksenli yıllarda başta İngiltere olmak üzere Amerika, Almanya, Fransa ve daha birçok ülkeden yabancı dille ilgili yayınlar ülkemize yavaş yavaş girmekte ve kullanılmaya başlanmaktaydı. Herhangi bir altyapı çalışması yapılmadan, ülkenin mevcut yabancı dil potansiyeli araştırılmadan ve yabancı dilin okulların müfredatında ne kadar ve nasıl yer alması gerektiği özgün çalışmalarla belirlemeden, neredeyse balıklama atlayarak elimize geçen her kaynağı düşünmeden kullanarak yabancı dili daha da yabancılaştırarak öğretmeye çalıştığımız bilinen bir gerçektir.

O yıllarda özel okulların ve yabancı dille eğitim-öğretim yapan Anadolu Liselerinin sayısı her yıl artmaktaydı. Yabancı dil öğretimi gün geçtikçe önem kazanıyor ancak Anadolu Liseleri dâhil birçok orta öğretim kurumunda yabancı dil öğretmeni bulunamıyor ve yabancı dil derslerinin birçoğu boş geçiyor veya başka hocalarca dolduruluyordu. Yeterli altyapı, kitap, kaynak ve öğretmen yok iken ve de yabancı dil öğretiminin önemi henüz pekiyi kavranamamışken, yabancı dil ders saatlerinin artırılması, farklı dil öğretim yöntemleri denenmeye çalışılmasının dili öğretmek isterken dilden nefret eden öğrenciler yetiştirmeye sebep olması kaçınılmazdı.

Bilindiği gibi yabancı dil bir ihtiyaç ve çağdaş yaşamın olmazsa olmaz koşuludur. Bu itibarla, yabancı dil öğretiminden hiçbir şekilde sarfı nazar edilemez. Bizim burada vurgulamak istediğimiz husus bunca emek, çaba ve harcamaya rağmen neden yabancı dili gerektiği gibi öğretilmediğimizdir. Ortaöğretim müfredatında yapılan değişiklikler ve artırılan yabancı dil ders saatleri de maalesef bu sorunun çözümüne katkı sağlamamıştır.

Peki, çözüm nerede ve biz hala yabancı dil öğretiminin neresindeyiz? Son dönemlerde yabancı dil öğretimi neredeyse anaokulu düzeyine kadar inmiş ve adeta iki binli yılların başında yabancı dil öğretimine çok daha fazla ilgi olduğunu söylemek mümkün. Ancak biz bu konuya daha sonraki yazılarımızda tekrar ele alacağız ve şimdi dilerseniz yabancı dili öğrenmede/öğretmede sistem, yöntem, ders kitabı ve çevre faktörüne değinelim. Yabancı dil öğretiminde öğretmenin ve öğrencinin nasıl bir etkisi olduğu hususunu ayrıca ele alacağız.

Yabancı dil öğretiminde uzun yıllar bir yöntemler karmaşası hâkim idi ve neredeyse yirmiye yakın yöntem ve yaklaşımdan söz etmek mümkündür. Yöntem ve yaklaşımlar yabancı dil öğreniminde nasıl etkili olabilir diye düşünürsek bunun hiçte o kadar önemli olmadığını göreceğiz. Ancak yöntem ve yaklaşımların yabancı dil öğretimine katkısını asla yadsıyamayız. Öte yandan yabancı dil öğretimin, hayatın gerçek bir parçası, sosyal ve mesleki yaşamın çok önemli bir koşulu olarak değerlendirildiğinde ne demek istediğimiz çok daha iyi anlaşılacaktır. Ders kitabı, yöntem kadar önemlidir, hele kaynakların gerektiği gibi kullanılması; örneğin dil laboratuvarlarının (şimdilerde demode olan), görsel işitsel aletlerin ve dilin kullanıldığı ortam ve çevrenin etkinliğine değinmeden geçemeyiz. Ancak tüm bunların içinde en önemlisi dili öğrenen kişinin motivasyonu, istek ve arzusu daha da önemlisi yabancı dili bir ders olmaktan öte hayatın birçok alanında gereksinim duyulan bir unsur olduğu gerçeği bu tartışmanın tüm seyrini değiştirecek güce sahiptir.

Birçoğumuz özgeçmişimizde “yabancı dil/İngilizce, Fransızca, Almanca” bilir ifadesinin mutlaka yazarız ancak ne kadar bildiğimizi ne nasıl kullandığımızı asla anlatamayız. Zira günümüzde çoğu zaman yabancı dil bilmemek bir itibar kaybı gibi görülmekte ve yabancı dil öğrenmemenin dayanılmaz hafifliğini üzerimizden atmakta zorlanmaktayız.

02 Kasım 2012, Bişkek